

Avrupa'nın su kaynaklarının durumu

Genel görüntü

Avrupa'nın su kaynaklarının korunması ve kalitesi artmaktadır. Aşağıda daha ayrıntılı olarak açıklandığı gibi, su ortamını korumak ve iyileştirmek için yaklaşık 30 yıldır devam eden AB politikalarının yanı sıra ulusal ve uluslararası eylemler pek çok alanda meyve vermeye başlamıştır. Ancak, özellikle de tarımla bağlantılı olmak üzere, ilerleme kaydedilmeyen belli hususlar vardır. Ayrıca, ilerleme kaydedilen alanlarda da henüz çözülmeyen sorunlar ve belirli coğrafi 'sorunlu noktalar' olabilmektedir. Buna ek olarak, bazı hususlarla ilgili olarak büyük veri eksiklikleri olduğu ve bu konulardaki sonuçlar değerlendirilirken temkinli olunması gerektiği vurgulanmalıdır.

Tarımın önemli etkisi dikkate alındığında, AB'nin genişlemesinin sektöre ve yeni Üye Devletler'deki su kaynaklarına etkilerini izlemek önemli olacaktır. 1990'lardaki ekonomik yeniden yapılanma genel olarak su ortamı ile ilgili baskıların azalmasına yol açıyorsa da genişlemeden sonra tarımın yaygın şekilde yoğunlaşmasının bu trendi tersine çevirmesi beklenebilir.

İlerleme kaydedilen alanlar

Nehirlerin ekolojik kalitesi

Ekolojik kalite, biyolojik sistem üzerindeki tüm kimyasal ve fiziksel baskıların etkilerini yansıtır. 14 ülkedeki nehirlerle ilgili bilgiler nehir kalitesinde çoğunlukla bir iyileşme göstermektedir. Ancak, Avrupa ölçeğinde karşılaştırılabilir verilerle ilgili bir sıkıntı yaşanmaktadır. Su yönergesinin (2000/60/EC) uygulanması ilerledikçe bu durumda bir iyileşme görülecektir.

Oksijen tüketen maddeler ve fosfor kaynaklı kirlenme

Kentsel alanlar ve sınai noktalardan kaynaklanan kirlenmenin denetlenmesi Avrupa çapındaki pek çok su kitlesinin kalitesinde önemli iyileşmelere yol açmıştır. Özellikle de, kentsel atık suyun daha iyi arıtılmasının yanı sıra fosfatsız deterjanların kullanımı ve tarımda fosfatlı gübrelerin kullanımında bir azalma sayesinde

nehirler ve göllerdeki fosfor ve organik madde miktarındaki azalma dikkat çekmektedir.

Ayrıca, denizlere (özellikle de Kuzey Denizi ve Baltık Denizi) nehirlerden ve doğrudan besin boşaltımında bir azalma olmuşsa da, çeşitli olası nedenlerle (karmaşık fiziksel ve kimyasal ilişkiler, veri eksiklikleri) bunlara karşılık her zaman denizlerdeki besin derişimindeki bir azalma görülmemiştir.

Atık suyun daha iyi arıtılması ayrıca, denizlerde ve göllerdeki plaj suyu kalitesinde bir iyileşmeye yol açmıştır. Zorunlu AB standartlarına uyum oranı % 90'ın üzerindedir.

Tehlikeli maddeler tarafından kirlenme

Nehirlerin ağır metaller ve tehlikeli maddeler tüzüğünde (76/464/EEC) listelenen ağır sınıfta yer alan kimyasallar tarafından kirlenmesi genel olarak azalmaktadır. Diğer kirleticilerin çoğu için mevcut veriler değerlendirme yapılamayacak kadar zayıftır.

Bununla bağlantılı olarak deniz ortamına boşaltılan ağır metal ve belli organik madde yüklerinde de bir azalma görülmüştür. Ayrıca, bu düşüşlerin Avrupa'nın denizlerindeki derişimlerde azalmalara yol açtığına dair kanıtlar olsa da, belli başlı nehirlerin haliçlerinde, sınai boşaltım noktaları ve limanların yakınında hâlâ midye ve balıklarda insan tüketimi için güvenli olarak belirlenen sınırların üzerinde derişimler görülmektedir.

Halen AB üyesi olan ülkelerde, tehlikeli madde salımlarındaki azalma, çoğunlukla sanayide daha temiz prosesler ve teknolojinin kullanımıyla sağlanmıştır. Rafinerilerden ve açık denizlerde bulunan platformlardan benzin boşaltımı azalmıştır. Katılmakta olan ülkelerde, salımlardaki azalma daha çok ekonomik olmayan tesislerin kapanmasından kaynaklanmıştır.

Yeni ortaya çıkan bir husus, yüzey sularında salgı bezlerinin çalışmasını aksatan maddelerin varlığı olup bir kaç Avrupa ülkesinde suda yaşayan canlıların üreme faaliyetlerinde kesintiler bildirilmiştir.

Su kullanımı

Güney Batı Avrupa hariç, son on yılda toplam su kullanımında azalma görülmüştür. Çoğu sektörler, daha büyük miktarlarda suyun tekrar kullanımı ve cihazların verimliliğinde artışla su kullanımlarını azaltmışlardır. Su fiyatlarındaki yükselme de bunda bir rol oynamıştır.

Benzin dökülmeleri

Yıldan yıla büyük bir farklılık görülse de tankerlerden dökülen benzin miktarında 1990'larda büyük bir düşüş görülmüştür. Büyük olasılıkla bunun nedeni çift gövdeli tankerlerin sayısındaki artış ve navigasyondaki gelişmelerdir.

Bilgi

Geçtiğimiz sekiz yılda, Eurowaternet'in (EEA tarafından koordine edilen su veri ve bilgi toplama ağı) uygulamaya konulması Avrupa'nın su kaynakları hakkında bilgi edinmede önemli iyileşmelere yol açmıştır.

İlerleme kaydedilmeyen alanlar

Nitrat kaynaklı kirlenme

Özellikle de tarımdan olmak üzere azot kirlenmesi sabit kalmıştır. Noktasal kaynaklardan salımlar azaldıkça, tarımdan kaynaklanan kirlenme görece daha önemli hale gelmiştir.

Nehirlerdeki derişimler 1990'lar boyunca görece sabit kalmış olup, özellikle de tarımın en yoğun olduğu Batı Avrupa ülkelerinde en yüksektirler. Denizlerdeki besin derişimleri de genel olarak sabit kalmıştır.

Yeraltı suyundaki nitrat seviyelerinde değişimle ilgili kanıt yoktur. İçme suyunda nitrat için sınır değerler, haklarında bilgi olan yeraltı suyu kitlelerinin yaklaşık üçte birinde aşılmaktadır. İçme suyunda nitrat bulunması, özellikle de sığ kuyulardaki su olmak üzere Avrupa çapında yaygın bir sorundur.

Sulama, enerji ve turizmde su kullanımı

Güney Batı Avrupa'da örneğin sulama amaçlı olarak tarımda su kullanımında hafif bir artışın yanı sıra, Akdeniz ülkesi olmayan katılmakta olan ülkelerde de enerji üretimi için su kullanımında bir artış görülmektedir. Güney Avrupa'nın pek çok bölgesinde turizm su kaynaklarına önemli ve büyük olasılıkla da artan bir yük getirmektedir.

Aşırı kullanım, içme suyu kaynaklarının deniz suyuyla kirlenmiş olduğu Akdeniz kıyıları ve adalarında önemli bir sorun olmaya devam etmektedir.

Böcek ilaçları

Tarımda kullanılan böcek ilaçları yüzey, yeraltı ve içme sularında kaygı verecek düzeylerde görülmektedir. Bu sınıftaki pek çok madde hakkındaki veriler trendlerin belirlenmesine olanak vermemektedir.

Kaynakça:

Avrupa'nın su kaynakları: Göstergeler bazında hazırlanan değerlendirme özeti. EEA, Kopenhag

Europe's water: An indicator-based assessment (Avrupa'nın su kaynakları: Göstergeler bazında hazırlanan değerlendirme), topic report No 1/2003, EEA, Kopenhag

